

Dosarul nr. 2ra-910/23
2-21080193-01-2ra-30062023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – E. Badan-Melnic
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – R. Pulbere, V. Sîrbu, A. Malîi

ÎNCHEIERE

11 octombrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Viorica Puica
Aliona Donos
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolii Doibani împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Anatolii Doibani și s-a menținut hotărârea din 08 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a respins acțiunea depusă de Anatolii Doibani,

constată:

La 26 mai 2021, Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, în data de 22 mai 2018 a fost recunoscut în calitate de bănuțit, iar prin ordonanța din 25 iunie 2018 a fost pus sub învinuire pentru faptul că, ocupând funcția de primar al comunei Baimaclia raionul Căușeni, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, nedispunând de nici o atribuție stipulată în prevederile art. 29 din Legea cu privire la administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, încălcând prevederile art. 8 alin. (2¹) din Legea cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar nr. 355 din 23 decembrie 2005, știind cu certitudine că o asemenea decizie a consiliului local al comunei Baimaclia în acest sens nu există,

în data de 30 noiembrie 2017, folosind situația de serviciu și depășind atribuțiile de serviciu, din interes material, a adoptat dispoziția nr. 54 „cu privire la acordarea premiului unic”, prin care, cu prilejul sărbătorilor de iarnă, și-a acordat premiul unic în mărime de 10 400 de lei, la care au fost calculate contribuții de asigurări sociale în sumă de 2 392 de lei și prime de asigurări medicale în sumă de 468 de lei, fiind adus un prejudiciu considerabil bugetului administrației publice locale, și anume Primăriei comunei Baimaclia, în sumă totală de 13 260 de lei.

Reclamantul a menționat că, organul de urmărire penală a încadrat acțiunile sale în baza art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

Ulterior, prin sentința din 02 iulie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, care a fost menținută prin decizia din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost încetat procesul penal în privința lui Anatolii Doibani, din motivul existenței circumstanțelor care exclud tragerea la răspundere penală.

Prin decizia din 04 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a dispus inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, împotriva deciziei din 06 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind vădit neîntemeiat.

Anatolii Doibani a remarcat că, prin sentința din 02 iulie 2019 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, acțiunile sale au fost recalificate din art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, în baza art. 313 din Codul contravențional. Însă, din motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere contravențională, în temeiul art. 30 din Codul contravențional, procesul contravențional a fost încetat.

La fel, reclamantul a specificat că, instanțele judecătorești, care au examinat cauza penală de învinuire a sa, au ajuns la concluzia că niciuna din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința de judecată nu confirmă vinovăția lui Anatolii Doibani în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

Reclamantul a învederat că, pentru a se apăra în cadrul dosarului penal, a contractat avocatul Alexei Frunze pentru acordarea asistenței juridice calificate, pentru serviciile cărora a achitat un onorariu în mărime de 8 000 de lei.

Astfel, reclamantul a considerat că este îndreptățit să solicite repararea din partea statului a prejudiciului în mărime de 8 000 de lei (onorariul avocatului în dosarul penal), cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în art. 524, art. 525 alin. (1) din Codul de procedură penală, art. 3, art. 6 și art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

De asemenea, reclamantul a invocat că, prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești i-a fost cauzat prejudiciu moral, deoarece punerea sa sub învinuire a afectat reputația, propria imagine și respectul societății față de dânsul. Familia sa a trecut printr-un adevărat calvar ca urmare a aducerii la cunoștință a solicitărilor acuzatorului de stat privind stabilirea pedepsei sub formă de 6 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita funcții de conducere în domeniul administrației publice locale pe un termen de 10 ani.

În opinia reclamantului, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare, precum și rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea sa, luând în considerare funcția de primar pe care o deținea la acel moment, justifică pe deplin cuantumul prejudiciului moral estimat la suma de 150 000 de lei, ce ar fi o satisfacție echitabilă și o compensare ce ar duce la repararea prejudiciului moral.

Reclamantul Anatolii Doibani a solicitat încasarea din contul statului în beneficiul său a sumei de 8 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material, a sumei de 150 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de asistență juridică în prezentul proces în sumă de 6 000 de lei.

Prin hotărârea din 08 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Anatolii Doibani, ca fiind neîntemeiată (f.d. 75, 85-94).

La 09 septembrie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, a declarat apel împotriva hotărârii din 08 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 80-81).

Prin decizia din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Anatolii Doibani și s-a menținut hotărârea din 08 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 128, 129-138).

În consolidarea soluțiilor sale, prima instanță și instanța de apel au reținut că, în speță, nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 6 din Legea nr. 1545/1998.

Prima instanță și instanța de apel au remarcat că, existența unei sentințe de încetare a procesului penal din motivul existenței circumstanțelor care exclud tragerea la răspundere penală și, în același timp, încetarea procesului contravențional din motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere contravențională, denotă cu certitudine lipsa temeiurilor juridice pentru a invoca reabilitarea judecătorească pe latura penală.

La 12 iunie 2023, Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 08 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea sa, în sensul formulat (f.d. 140-146, 153-154 recto-verso).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cerere de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că prima instanță și instanța de apel neîntemeiat au constatat netemeinicia acțiunii din motivul lipsei temeiului de reabilitare. Or, în speță, procesul penal de învinuire a lui Anatolii Doibani a fost încetat, din motivul existenței circumstanțelor care exclud tragerea la răspundere penală, iar procesul contravențional a fost încetat din motivul expirării termenului de prescripție de atragere la răspundere contravențională.

Recurentul a considerat că, prima instanță și instanța de apel nu au ținut cont de faptul că, prin prisma art. 66 alin. (3), art. 275 pct. 2) și art. 284 alin. (1) și alin. (2)pct. 2) din Codul de procedură penală, el are dreptul la reabilitare, fapt ce îi dă dreptul să solicite repararea de către stat a prejudiciului în temeiul art. 6

lit. b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545/1998.

În opinia recurentului, la caz, prima instanță și instanța de apel nu au dat apreciere faptului că, potrivit sentinței din 02 iulie 2019, fapta săvârșită de către Anatolii Doibani nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune, ci constituie contravenție.

În acest sens, recurentul a făcut trimitere la o speță, decizia din 19 august 2020 a Curții Supreme de Justiție adoptată în dosarul nr. 2ra-370/20, în cadrul căreia s-a constatat că Dumitru Costin este în drept să solicite repararea prejudiciului în temeiul Legii nr. 1545/1998 pentru faptul că procesul penal de învinuire a acestuia a fost încetat pe motiv că fapta constituie contravenție, iar procesul contravențional, la rândul său, a fost încetat pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

În decizia din 19 august 2020 (dosarul nr. 2ra-370/20), Curtea Supremă de Justiție a reținut în afara oricărui dubiu că, din dispozițiile art. 275 în coroborare cu art. 285 din Codul de procedură penală, rezultă că încetarea urmăririi penale în cazul în care fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune constituie temei de reabilitare.

Astfel, în opinia recurentului, jurisprudența Curții Supreme de Justiție denotă că, procesul penal de învinuire a sa a fost încetat pe temei de reabilitare, iar această circumstanță atestă că prezenta acțiune se încadrează în condiția impusă de art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998.

La 03 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului și intervenienților accesorii pentru notificare copia recursului motivat declarat de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, împotriva deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul și intervenienții accesorii nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 157).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 28 februarie 2023. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „anastasia.onu@justice.md”, decizia motivate din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces în mod electronic la 04 mai 2023 (f.d. 139). Astfel, se consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 12 iunie 2023 (f.d. 153-154).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în

Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, împotriva deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentul Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a

normelor de drept procedural și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Anatolii Doibani, reprezentat de avocatul Adrian Oprea, împotriva deciziei din 28 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Viorica Puica

judecătorii

Aliona Donos

Oxana Parfeni